

Factsheet - Resultaten kwaliteitsindicator 8.1.2A. Behandeling van ondervoeding bij volwassenen 2019

Adequate eiwitinname op de vierde opnamedag - Volwassenen

Sinds 2006 wordt er in de Nederlandse ziekenhuizen gescreend op ondervoeding. Tijdige herkenning en behandeling is onderdeel van de Basisset Medisch Specialistische Zorg van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) voor alle verpleegafdelingen en de geriatrie polikliniek.¹

De IGJ publiceert elk jaar "[Het Resultaat Telt](#)". De resultaten van 2019 zijn verwerkt in vier factsheets (screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten). Deze factsheet geeft een overzicht van de resultaten van de kwaliteitsindicator "behandeling ondervoeding volwassenen".

De vraagstelling van deze indicator luidt:

Bij alle ondervoede patiënten voert u een continue meting uit. U bepaalt op de vijfde opnamedag de eiwitinname van de vierde opnamedag t.o.v. de eiwitbehoefte. Met deze informatie wordt inzichtelijk of de voedingsbehandeling van ondervoede patiënten tijdig en adequaat wordt uitgevoerd.

Een adequate eiwitinname is gedefinieerd als 1,2 tot 1,5 gram per kg lichaamsgewicht (Bij BMI>27 wordt het gewicht bij BMI 27 in de formule gebruikt). Onder een continue meting verstaat de inspectie dat u de mate van adequate eiwit inname van alle bij opname ondervoede volwassenen meet.

Ziekenhuizen:

De database bevat 85 ziekenhuizen. 74 ziekenhuizen geven aan dat het aantal ondervoede volwassen patiënten met een adequate eiwitinname op de vierde opnamedag bekend is. Deze 74 ziekenhuizen hebben een continue meting uitgevoerd. Zeven ziekenhuizen hebben aangegeven dat dit niet bekend is en vier ziekenhuizen hebben deze vraag niet beantwoord. Deze elf ziekenhuizen zijn veelal gespecialiseerde ziekenhuizen waar patiënten niet zo lang zijn opgenomen. Het betreft: Alexander Monro Ziekenhuis (Bilthoven), Instituut Verbeeten (Tilburg), MAASTRO clinic (Maastricht), Oogziekenhuis (Rotterdam), Prinses Maxima Centrum voor kinderoncologie (Utrecht), Radiotherapeutisch Intituit Friesland (Leeuwarden), Radiotherapiegroep (Arnhem, Deventer, Ede), Sint Maartenskliniek (cijfers

¹ <http://www.stuurgroepondervoeding.nl/toolkits/prestatie-indicator-ondervoeding-voor-ziekenhuizen>

zijn samengevoegd met cijfers van Maasziekenhuis Pantein, Boxmeer), Spijkenisse Medisch Centrum (Spijkenisse), St Jansdal, locatie Lelystad, Zuidwest Radiotherapeutisch Instituut (Vlissingen en Roosendaal). Eén ziekenhuis (Sint Maartenskliniek, Nijmegen) gaf aan dat er 26 patiënten waren met ondervoeding, waarvan 1 een voldoende eiwitname realiseerde. Dit resulteerde in een percentage voor ondervoede patiënten met een adequate eiwitname op de vierde dag van 3.85. Dit ziekenhuis is niet meegenomen in de analyses.

Resultaten van de ziekenhuizen (n=73):

Gemiddeld kreeg 52% van de ondervoede patiënten op de vierde dag voldoende eiwit. De standaardafwijking was 13 en het minimum was 15% en het maximum 84%.

Tabel 1 – Het percentage ondervoede patiënten met een adequate eiwitname op de vierde opnamedag

Ziekenhuis	Teller: aantal ondervoede volwassen patiënten met voldoende eiwit inname	Noemer: aantal ondervoede volwassen patiënten op de 5 ^e dag	Percentage ondervoede patiënten met voldoende eiwit
Ikazia Ziekenhuis (Rotterdam)	287	341	84
MUMC, Academisch Ziekenhuis Maastricht (Maastricht)	70	84	83
Wilhelmina Ziekenhuis (Assen)	257	313	82
HagaZiekenhuis (Den Haag)	509	671	76
Flevoziekenhuis (Almere)	346	484	71
Ziekenhuis Rivierenland (Tiel)	227	325	70
UMC Utrecht (Utrecht)	677	999	68
Máxima Medisch Centrum (Eindhoven en Veldhoven)	544	827	66
Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (Goes en Vlissingen)	491	757	65

RIVAS Zorggroep, Beatrixziekenhuis (Gorinchem)	353	554	64
LUMC (Leiden)	464	731	63
Onze Lieve Vrouwe Gasthuis (Amsterdam)	868	1368	63
Ommelander Ziekenhuis Groep (Delfzijl en Winschoten)	93	148	63
Bernhoven (Uden en Oss)	311	502	62
Elkerliek Ziekenhuis (Helmond en Deurne)	505	823	61
Het LangeLand Ziekenhuis (Zoetermeer)	133	218	61
Sint Franciscus Vlietland Groep, Concern	1274	2107	60
Albert Schweitzer Ziekenhuis (Dordrecht)	1116	1890	59
Haaglanden Medisch Centrum	927	1577	59
Tergooi (Blaricum en Hilversum)	267	461	58
Zaans Medisch Centrum (Zaandam)	305	529	58
Streekziekenhuis Koningin Beatrix (Winterswijk)	236	410	58
Antoni van Leeuwenhoek / Ned. Kanker Instituut (Amsterdam)	383	669	57
AMC (Amsterdam)	338	591	57
Slingeland Ziekenhuis (Doetinchem)	280	490	57
Martini Ziekenhuis (Groningen)	535	943	57
Noordwest ziekenhuisgroep, concern	1021	1824	56
Ziekenhuis Amstelland (Amstelveen)	61	110	55
Groene Hart Ziekenhuis (Gouda)	423	763	55

St. Jans Gasthuis (Weert)	205	370	55
Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis	369	667	55
Waterlandziekenhuis (Purmerend)	160	291	55
Antonius Ziekenhuis (Sneek)	331	612	54
Ziekenhuis Nij Smellinghe (Drachten)	207	383	54
Medisch Spectrum Twente (Enschede)	633	1182	54
Maasziekenhuis Pantein (Boxmeer)	137	256	54
Rijnstate (Arnhem, Velp en Zevenaar)	816	1560	52
Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis (Nijmegen)	473	911	52
Catharina Ziekenhuis (Eindhoven)	284	547	52
Westfriesgasthuis (Hoorn)	363	700	52
Röpke-Zweers Ziekenhuis Saxenburgh Groep (Hardenberg)	134	260	52
Gelre Ziekenhuizen (Apeldoorn en Zutphen)	794	1560	51
Treant Zorggroep, concern	765	1509	51
Ziekenhuis Gelderse Vallei (Ede)	374	740	51
Ziekenhuis St Jansdal (Harderwijk)	480	956	50
BovenIJ ziekenhuis (Amsterdam)	246	492	50
Ziekenhuis De Tjongerschans (Heerenveen)	157	322	49
Zuyderland MC	1127	2352	48
Maasstad Ziekenhuis (Rotterdam)	567	1186	48

Reinier de Graaf Groep (Delft en Voorburg)	142	298	48
Spaarne Ziekenhuis (Hoofddorp en Heemstede)	316	682	46
Jeroen Bosch Ziekenhuis ('s-Hertogenbosch)	720	1571	46
VieCuri (Venlo en Venray)	432	965	45
Isala concern	554	1259	44
St. Antonius Ziekenhuis (Nieuwegein)	259	589	44
Ziekenhuisgroep Twente (ZGT) (Almelo en Hengelo)	529	1207	44
VUmc (Amsterdam)	106	253	42
Deventer Ziekenhuis (Deventer)	325	787	41
MCL (Leeuwarden)	365	896	41
UMCG (Groningen)	372	916	41
Rode Kruis Ziekenhuis (Beverwijk)	137	342	40
Alrijne Ziekenhuis	497	1285	39
Laurentius Ziekenhuis (Roermond)	213	556	38
UMC St Radboud (Nijmegen)	312	831	38
ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (Terneuzen)	162	436	37
Van Weel-Bethesda Ziekenhuis (Dirksland)	96	260	37
Diakonessenhuis (Utrecht en Zeist)	385	1080	36
St. Anna Ziekenhuis (Geldrop)	73	213	34
Bravis ziekenhuis	552	1623	34

IJsselland Ziekenhuis (Capelle aan den IJssel)	132	397	33
Erasmus MC (Rotterdam)	345	1166	30
Meander Medisch Centrum (Amersfoort)	67	389	17
Amphia Ziekenhuis (Breda)	324	2100	15

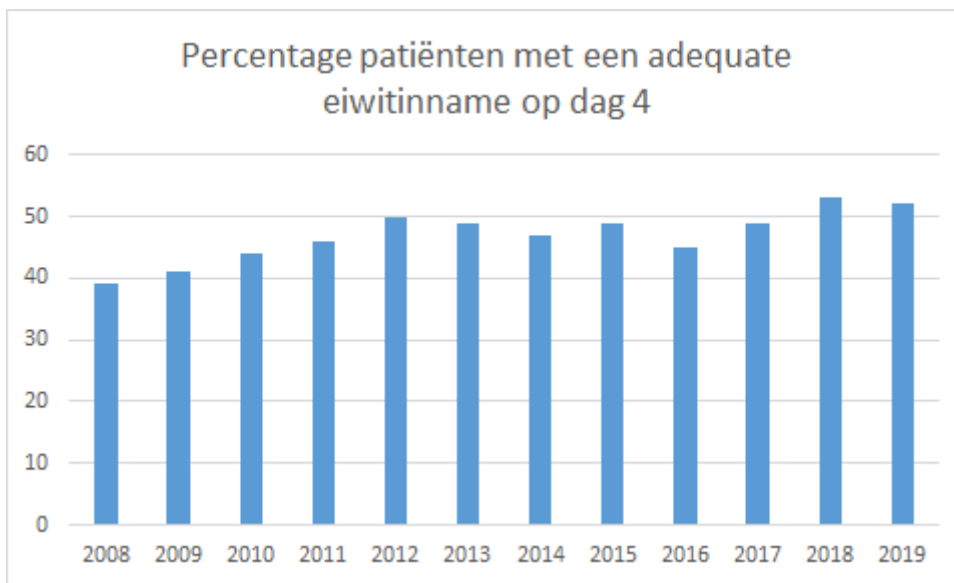

Fig. 1 Percentage ondervoede patiënten met een adequate eiwitname op dag 4 van ziekenhuisopname.

Beschouwing van de resultaten

Deze kwaliteitsindicator is sinds 2008 onderdeel van de basisset Medisch Specialistische Zorg voor ziekenhuizen. In de afgelopen acht jaar varieert het percentage ondervoede patiënten dat op de vierde opnamedag adequaat gevoed wordt van gemiddeld 39% in 2008 tot 53% in 2018 en 52% in 2019. Ziekenhuizen kunnen bij aanleveren een toelichting geven op de data. Opvallend is dat ziekenhuizen deze optie veel meer dan voorgaande jaren gebruiken om te reflecteren op de data die zij aanleveren. Ziekenhuizen geven bijvoorbeeld aan:

- cijfers zijn laag, doordat de indicator niet voor alle patiënten haalbaar is. Ook patiënten bij wie de indicator niet realistisch is, worden meegenomen in de cijfers.
- cijfers kunnen vertekend zijn doordat het EPD data niet goed berekend
- naar aanleiding van de resultaten zijn inmiddels in diverse ziekenhuizen verbetertrajecten opgezet. Deze trajecten richten zich bijvoorbeeld op aanpassing assortiment/

voedingsconcept, verbetering samenwerking tussen o.a. voedingsassistenten, verpleegkundigen en diëtisten, scholing aan voedingsassistenten, aanpassing in EPD waardoor het proces van data verzamelen en aanleveren verbetert.

De data zoals aangeleverd laten zien dat een adequate eiwitname op dag 4 niet altijd gerealiseerd wordt. Dit zal ook niet voor alle patiënten haalbaar zijn. De indicator zorgt echter, blijkend uit de toelichtingen die gegeven worden door de ziekenhuizen, voor aandacht, reflectie en draagvlak voor tijdige signalering en behandeling van ondervoeding in het ziekenhuis.

Afsluitend

De indicatoren m.b.t. screening op ondervoeding bij in de kliniek opgenomen kinderen, behandeling van ondervoeding bij volwassenen, behandeling van ondervoeding bij kinderen, screening ondervoeding geriatrische patiënten worden in het kalenderjaar 2020 voor het laatst uitgevraagd door de IGJ. Deze indicatoren worden reeds jaren uitgevraagd en laten nu een stabiel beeld zien. Veel ziekenhuizen werken actief aan het verbeteren van de processen rondom screening en behandeling van ondervoeding. De Stuurgroep Ondervoeding heeft in de zomer van 2020 focusgroepgesprekken gehouden met medewerkers uit diverse ziekenhuizen en gevraagd naar hun ervaringen met het signaleren en behandelen van ondervoeding bij volwassenen en het uitvragen van de indicator 'behandeling van ondervoeding'. Hierbij is aangegeven dat de indicatoren m.b.t. ondervoeding hebben geleid tot meer aandacht en acties voor het tijdig signaleren en behandelen van ondervoeding. Maar men twijfelt ook of de indicator "behandeling van ondervoeding" nog een goede weerspiegeling geeft van de kwaliteit van zorg. De gemiddelde opnameduur in het ziekenhuis is heden ten dage te kort om ondervoeding adequaat in het ziekenhuis te behandelen bij een groot deel van de patiënten. De Stuurgroep Ondervoeding pleit dan ook voor het opnemen van een indicator in 2022 die inzicht geeft in de kwaliteit van de transmurale voedingszorg door ziekenhuizen. Signaleren en behandelen van ondervoeding is bij uitstek een aandachtspunt wat in de keten opgepakt zou moeten worden. De Stuurgroep Ondervoeding zet zich graag in voor het mede ontwikkelen van een dergelijke indicator.

Deze factsheet wordt uitgegeven met als doel inzage te geven in de cijfers en uitkomsten van de verschillende ziekenhuizen. In de cijfers is terug te zien dat de absolute aantallen en de uitkomsten per ziekenhuis verschillen. Wij willen de ziekenhuizen dan ook stimuleren om onderling contact te zoeken met elkaar om met en van elkaar te leren.